

POLOPROVOZNÍ ODZKOUŠENÍ METODY PODPOROVANÉ REDUKTIVNÍ DECHLORACE S VYUŽITÍM SYROVÁTKY JAKO FERMENTAČNÍHO SUBSTRÁTU

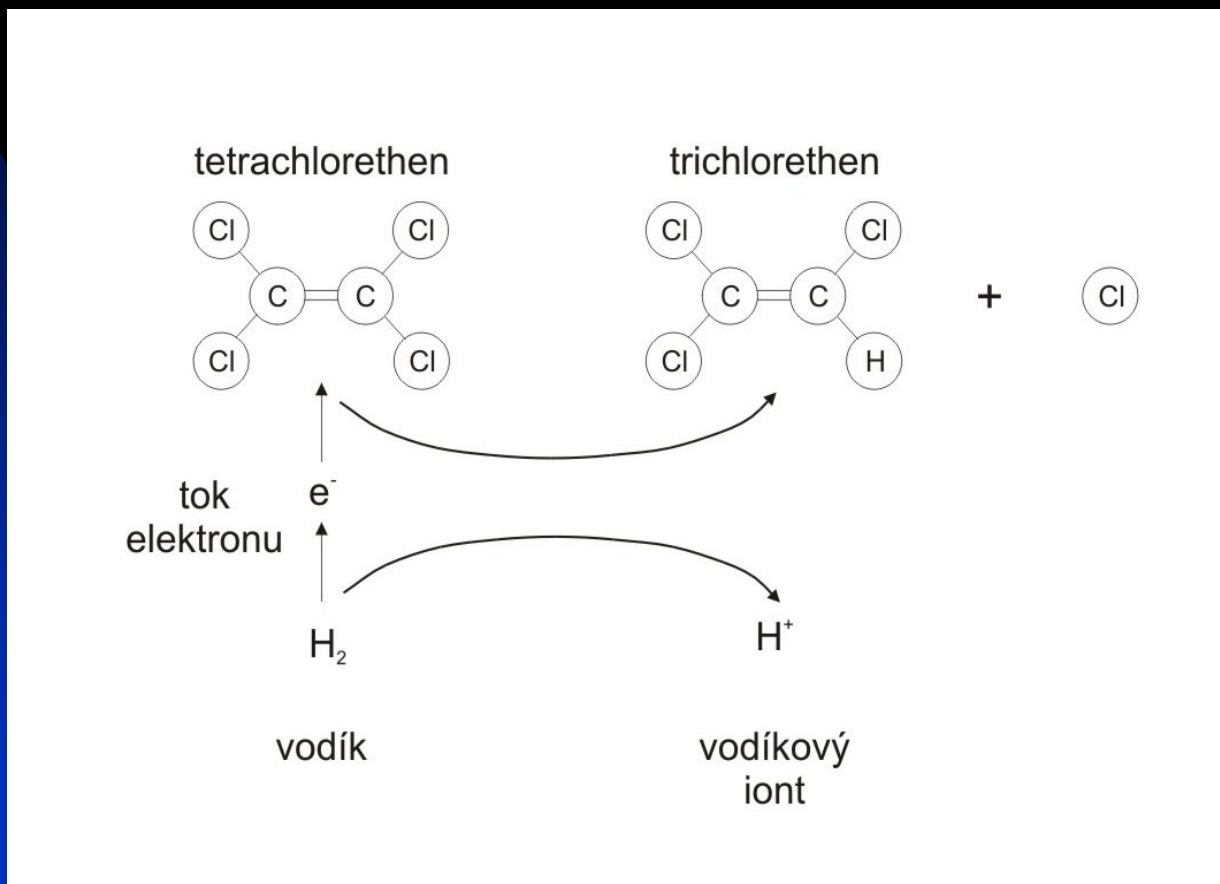
Jan Němeček 1), Lenka Wimmerová 2)

1) ENACON s.r.o., Krčská 16, 140 00 Praha 4, e-mail: nemecek@enacon.cz

2) DEKONTA, a.s., Dřetovice 109, 273 42 Stehelčevy

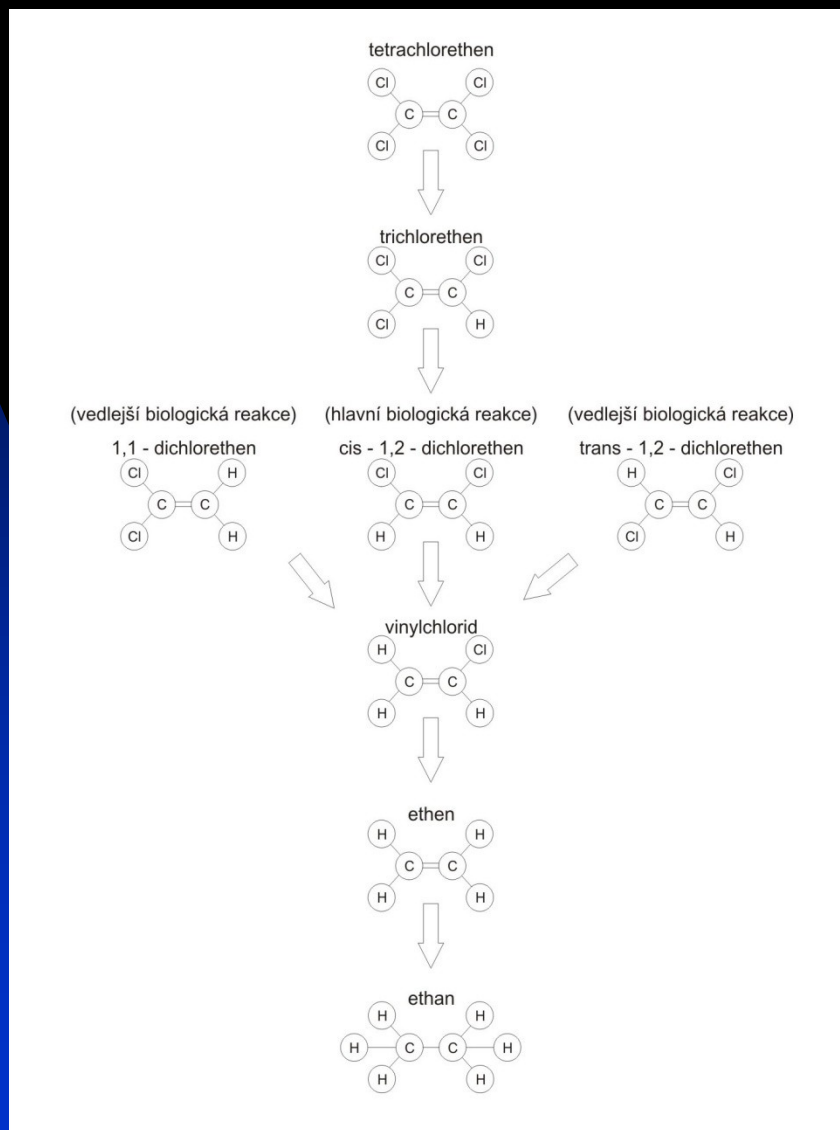

Schema reduktivní dechlorace

Wiedemeier et al., 1999

Schema reduktivní dechlorace

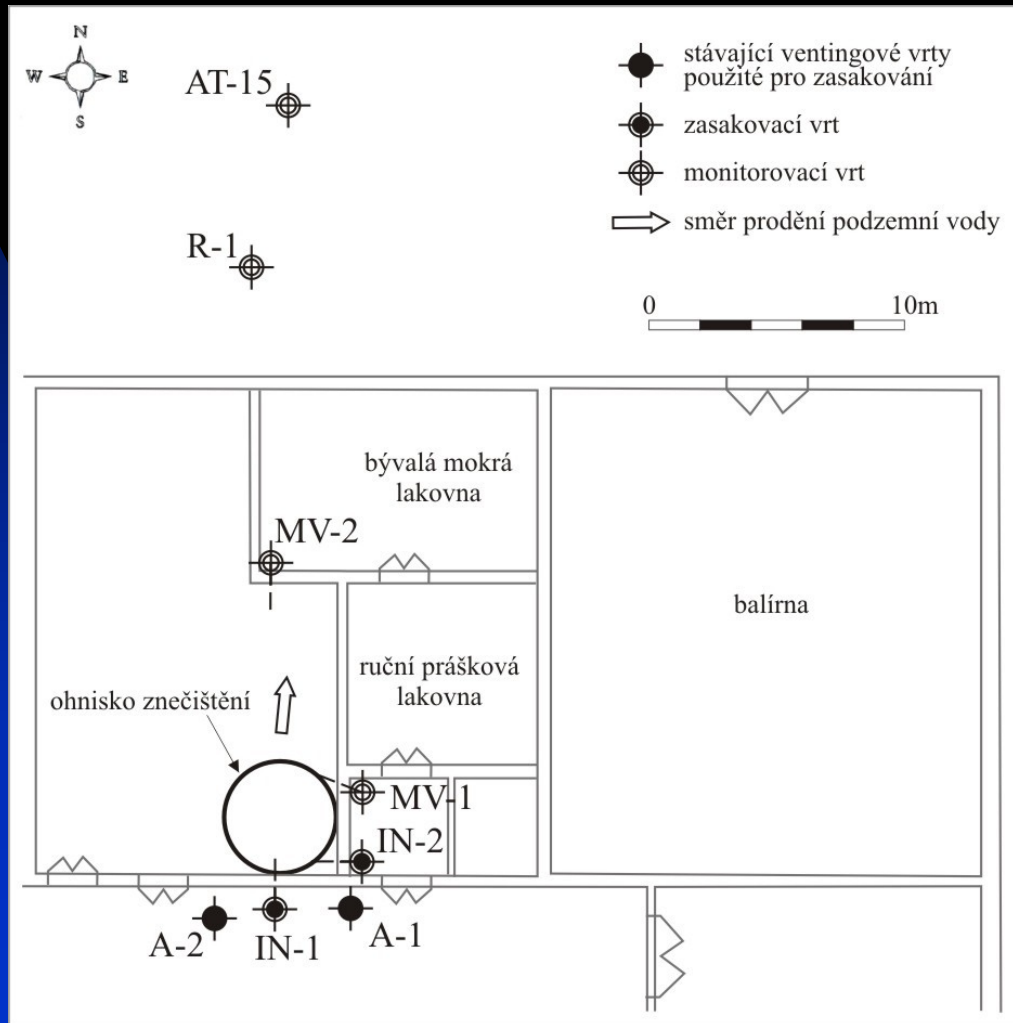
Podmínky reduktivní dechlorace

- (1) horninové prostředí musí být anaerobní a musí mít nízký oxidačně-redukční potenciál (síran redukující nebo methanogenní prostředí),
- (2) musí být přítomny bakteriální kmeny schopné rozkládat chlorované uhlovodíky
- (3) musí být zajištěn dostatečný přísun fermentačního substrátu pro produkci rozpuštěného vodíku

Význam rozpuštěného vodíku při reduktivní dechloraci

- H_2 - nejdůležitější (a v případě řady bakteriálních kmenů jediným) donorem elektronu při reduktivní dechloraci chlorovaných ethenů,
- Vzniká biologickým rozkladem (fermentací) substrátu jinými mikrobiálními kulturami a/nebo rozkladem biomasy
- Fermentující substráty: přírodní organické látky, kontaminanty (BTEX, mastné kyseliny), účelové dodávané substráty (mléčnany, glukóza, ethanol, rostlinný olej, rostlinné zbytky, mulč..)

Lokalizace poloprovozní zkoušky - detail

Použitý substrát - syrovátka

- vedlejší produkt potravinářského průmyslu, je to tekutina, která zůstává po vysrážení mléčné bílkoviny při výrobě sýrů a tvarohu
- vodný roztok obsahující 6 až 7 % sušiny,
- 4 – 6 % sušiny: laktóza (mléčný cukr),
- 0,7 % sušiny: minerální látky z mléka (Cl^- , PO_4^{3-} , Na, Ca,...).
- 0,1-0,3 % sušiny: kyselina mléčná a mléčné bakterie
- 0,1 % sušiny: kasein

Základní parametry poloprovozní zkoušky

Substrát: syrovátka ± melasa

Množství zasáklého roztoku: 7,9 m³ v 5 zásacích

Počet zasakovacích vrtů: 4

Počet monitorovacích vrtů: 4

Délka zkoušky: 20 měsíců (VII.2006 – IV.2008)

Počet kol monitoringu: 12

Poloprovodní zkouška – lokalita Toužim

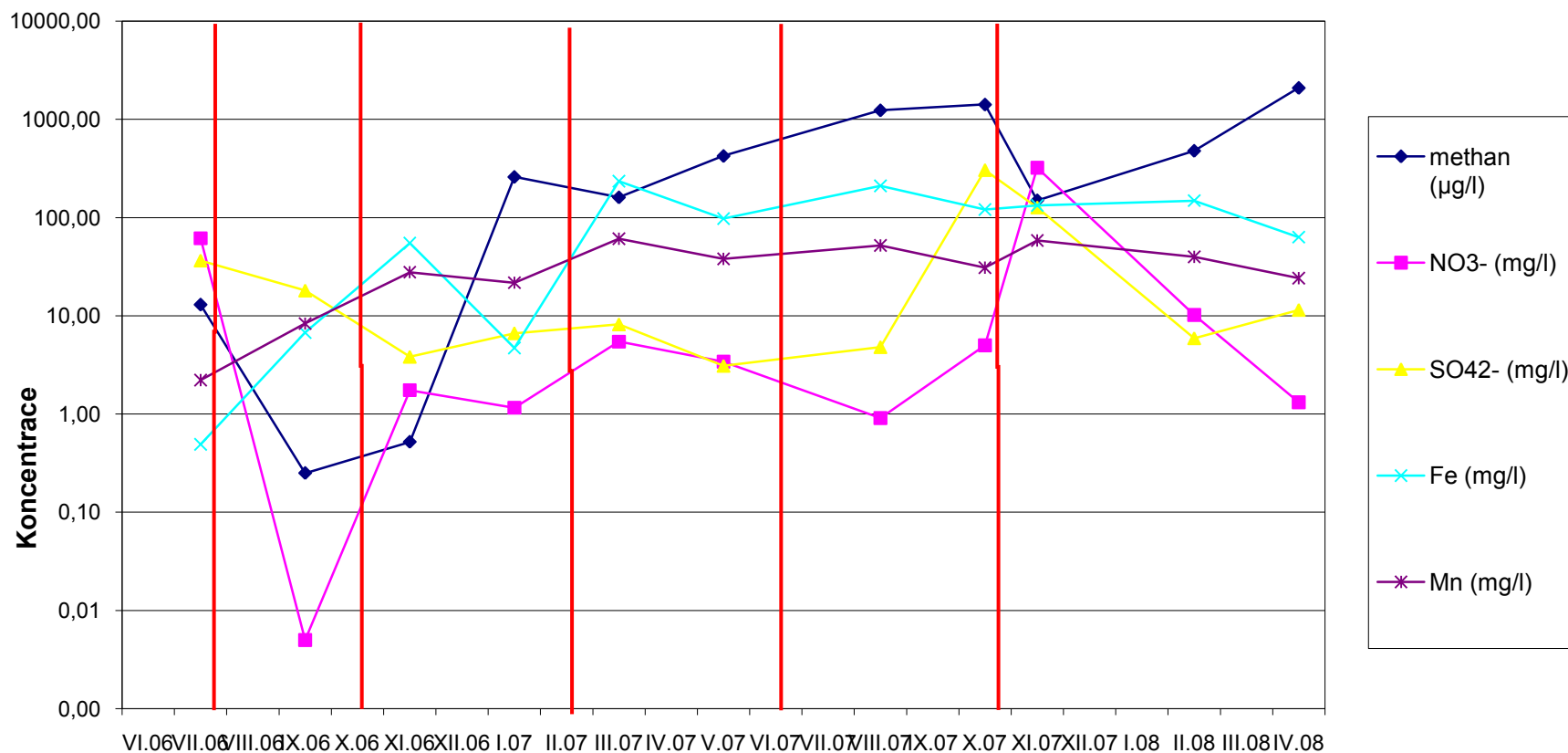
Monitoring poloprovozní zkoušky

- monitoring přítomnosti a koncentrací CIU (PCE, TCE, 1,2-cis DCE, VC),
- sledování přítomnosti a koncentrace produktů biologického rozkladu (ethan, ethen, Cl⁻) v podzemní vodě,
- látky uvolňující vodík v podzemní vodě (TOC),
- sledování parametrů charakterizujících fyzikálně-chemické poměry zvodně (O₂, NO₃⁻, SO₄²⁻, Fe, Mn, methan),
- sledování nutrietů v podzemní vodě (N celk. a P celk.),
- sledování hustoty mikrobiálního osídlení (psychrofilní bakterie, anaerobní bakterie, síran redukující bakterie),
- měření fyzikálně chemických parametrů podzemní vody (pH, oxidačně redukční potenciál - ORP, vodivost),
- sledování obsahu organických kyselin (mléčné, octové, propionové, máselné) – od 8.2.2008

Výsledky poloprovodní zkoušky

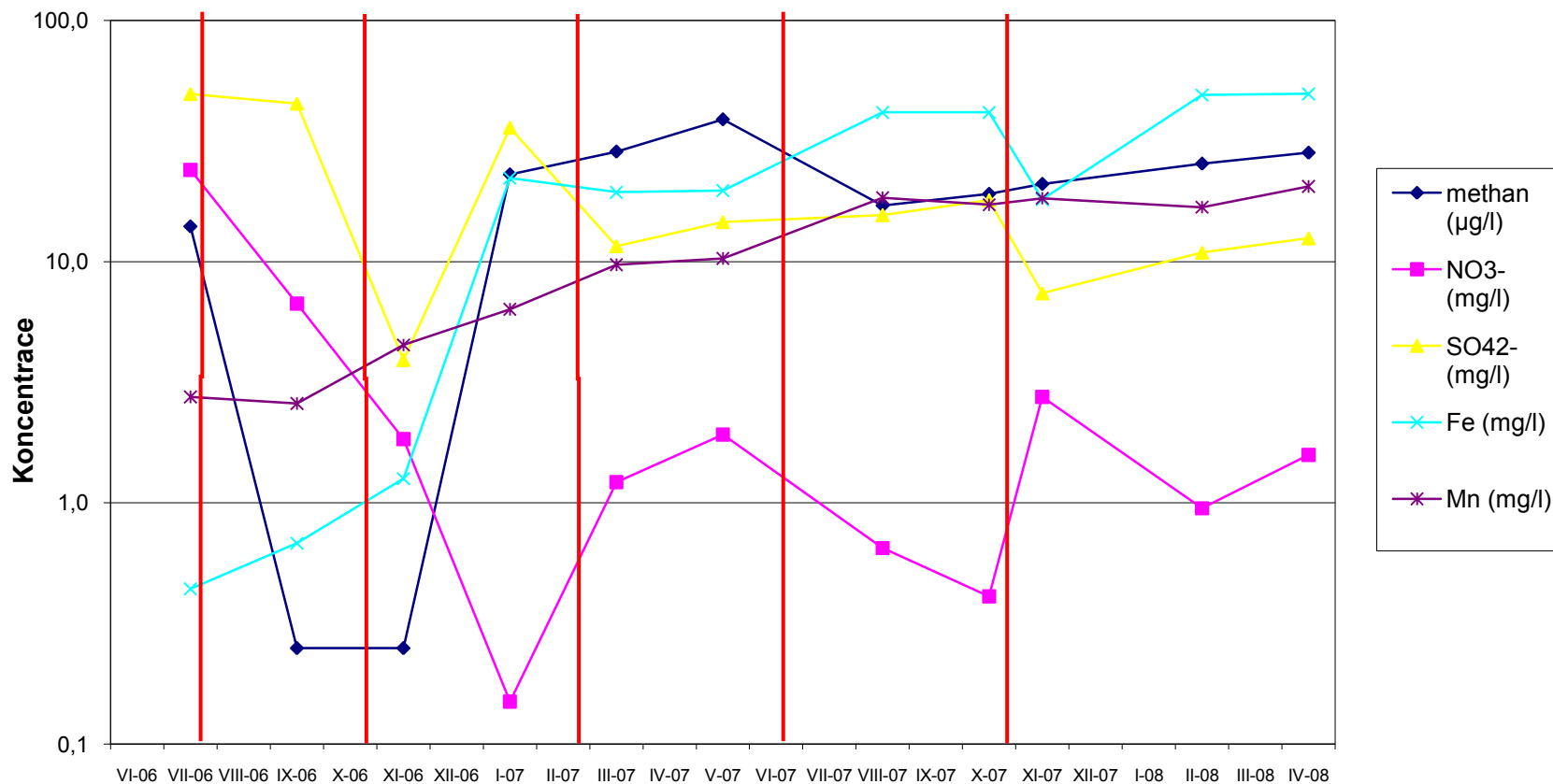
Vývoj koncentrace látek charakt. fyzikálně-chemické poměry zvodně MV-1

Výsledky poloprovodní zkoušky

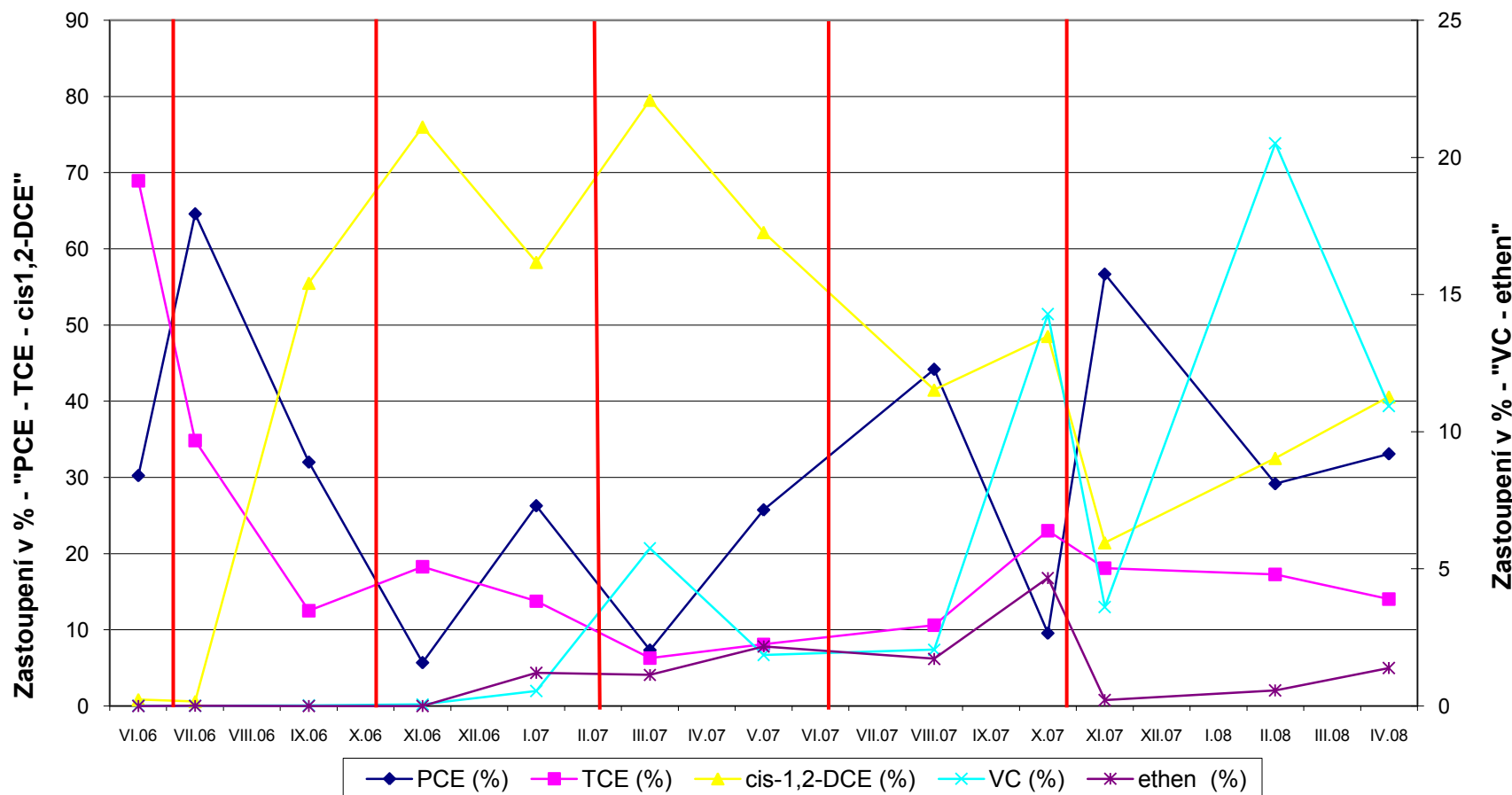
Vývoj koncentrace látek charakt. fyzikálně-chemické poměry zvodně MV-2

Výsledky poloprovodní zkoušky

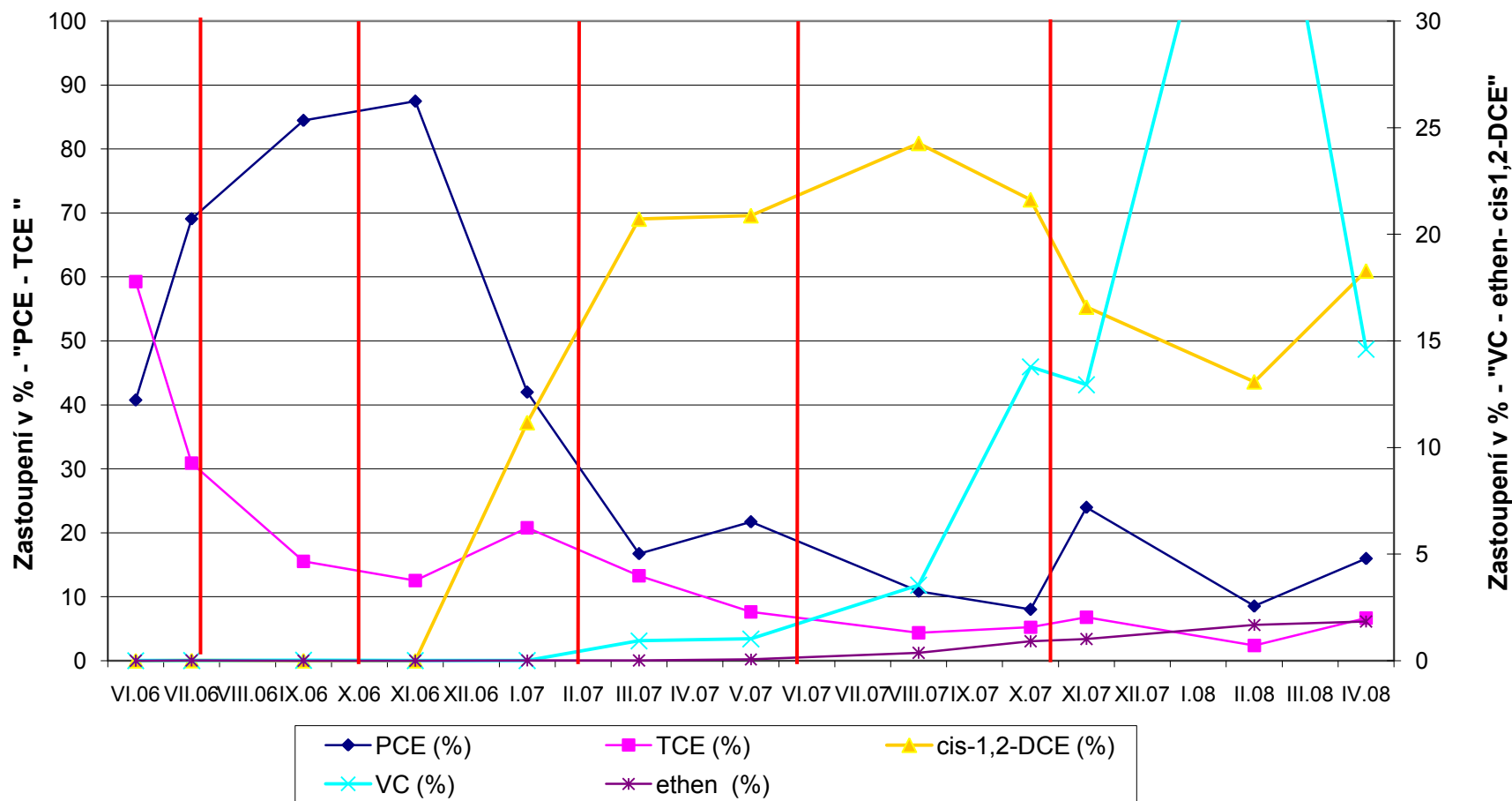
Vývoj poměrného zastoupení jednotlivých ethenů MV-1

Výsledky poloprovozní zkoušky

Vývoj poměrného zastoupení jednotlivých ethenů MV-2

Stupeň dechlorace

Intenzita rozkladu CIU byla posuzována stupněm dechlorace vypočteným podle vztahu:

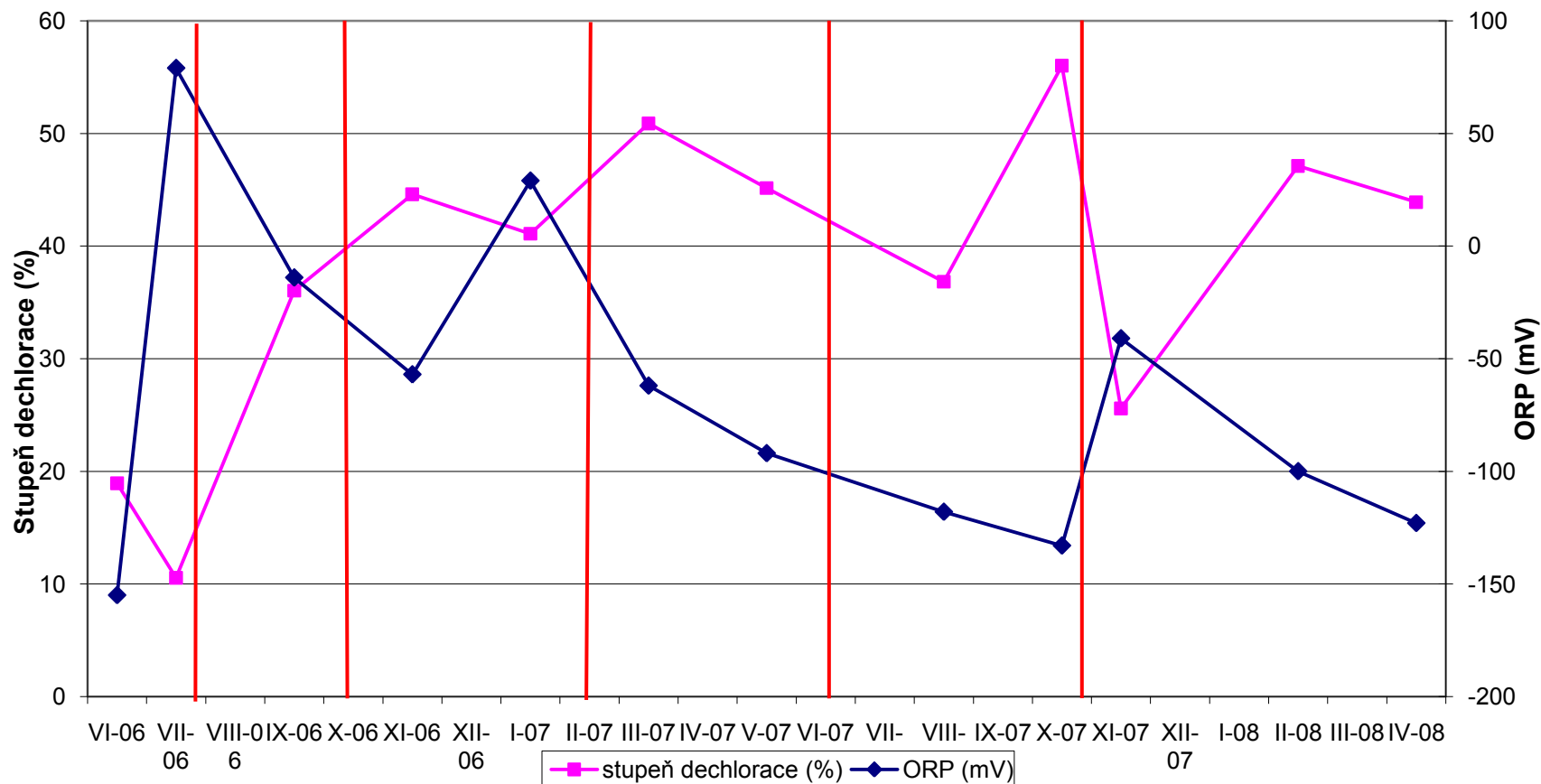
$$\frac{[PCE] + [cis-DCE] + [C] + [then]}{4 \times ([PCE] + [CE] + [cis-DCE] + [C] + [then])} \times 100\%$$

kde [kontaminant] představuje molární koncentraci (mmol/l) jednotlivých kontaminantů.

Výsledky poloprovodní zkoušky

Stupeň dechlorace vers. ORP podzemní vody MV-1

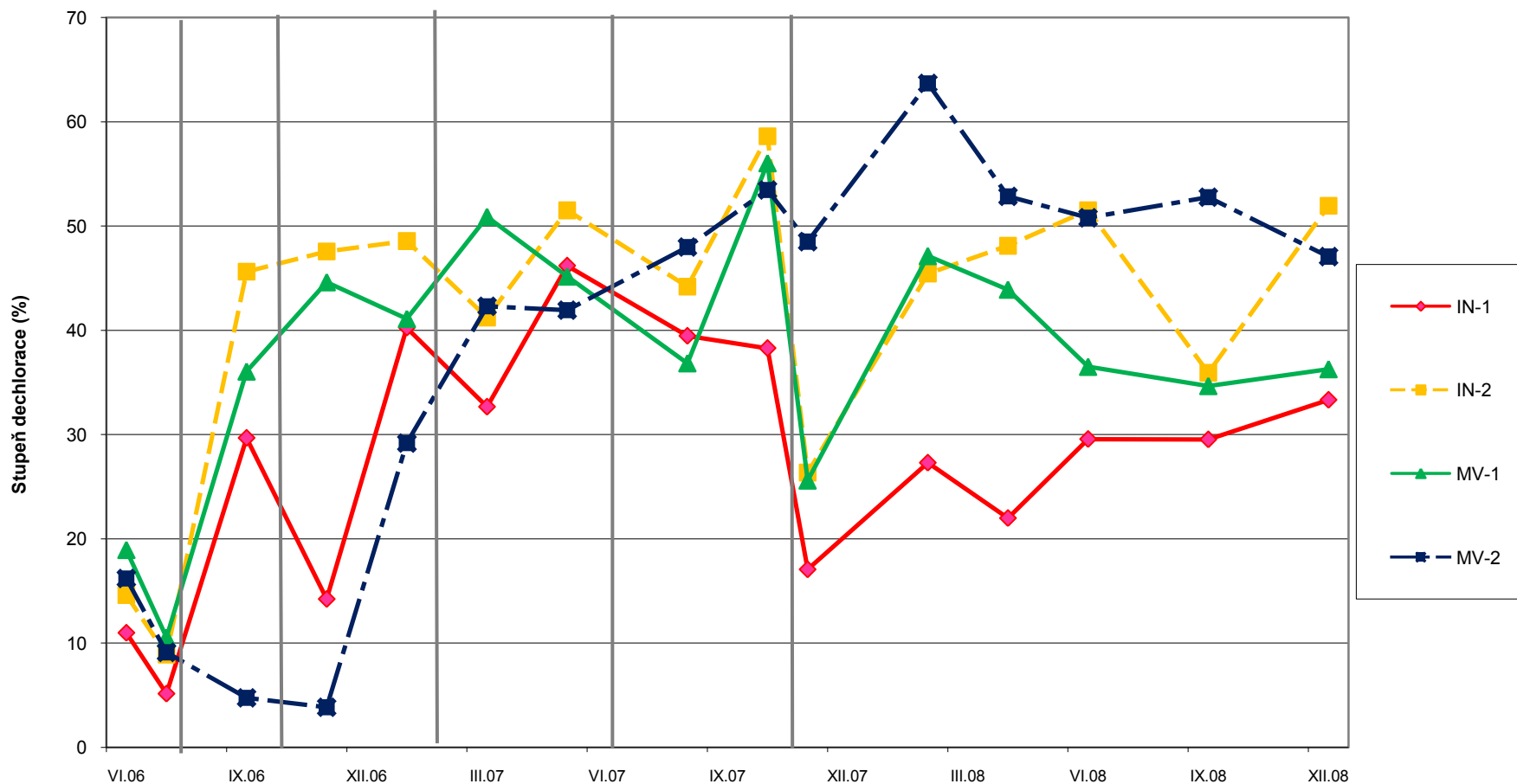

Výsledky poloprovodní zkoušky

Vývoj stupně dechlorace v čase

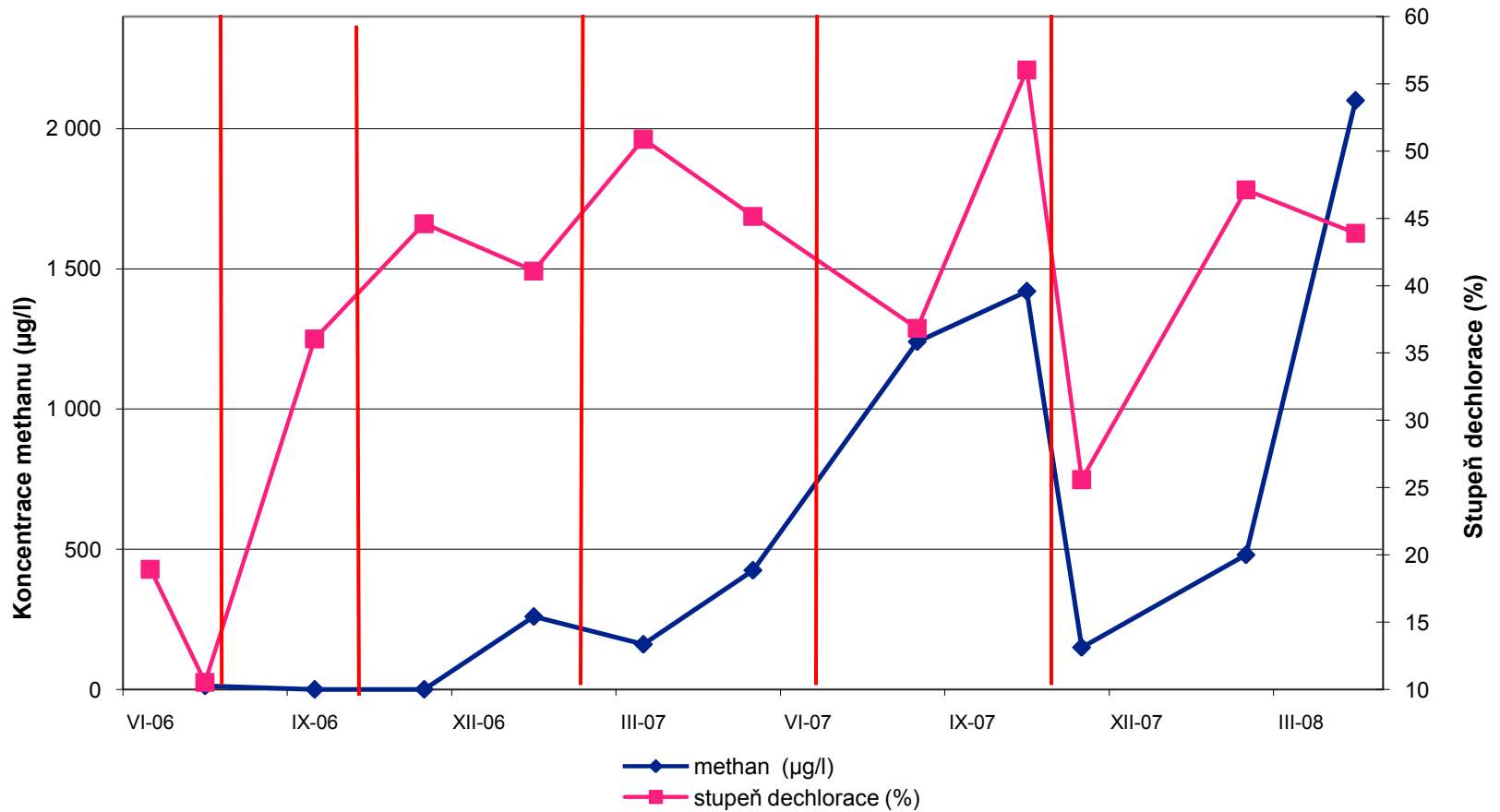
Možné příčiny pozastavení dechlorace

- nízké pH?
- zvýšená aktivita methanogenních bakterií?
- zvýšená mineralizace podzemní vody dávkováním syrovátky?
- inhibiční účinek kyseliny octové vznikající při primární a sekundární fermentaci?

Výsledky poloprovozní zkoušky

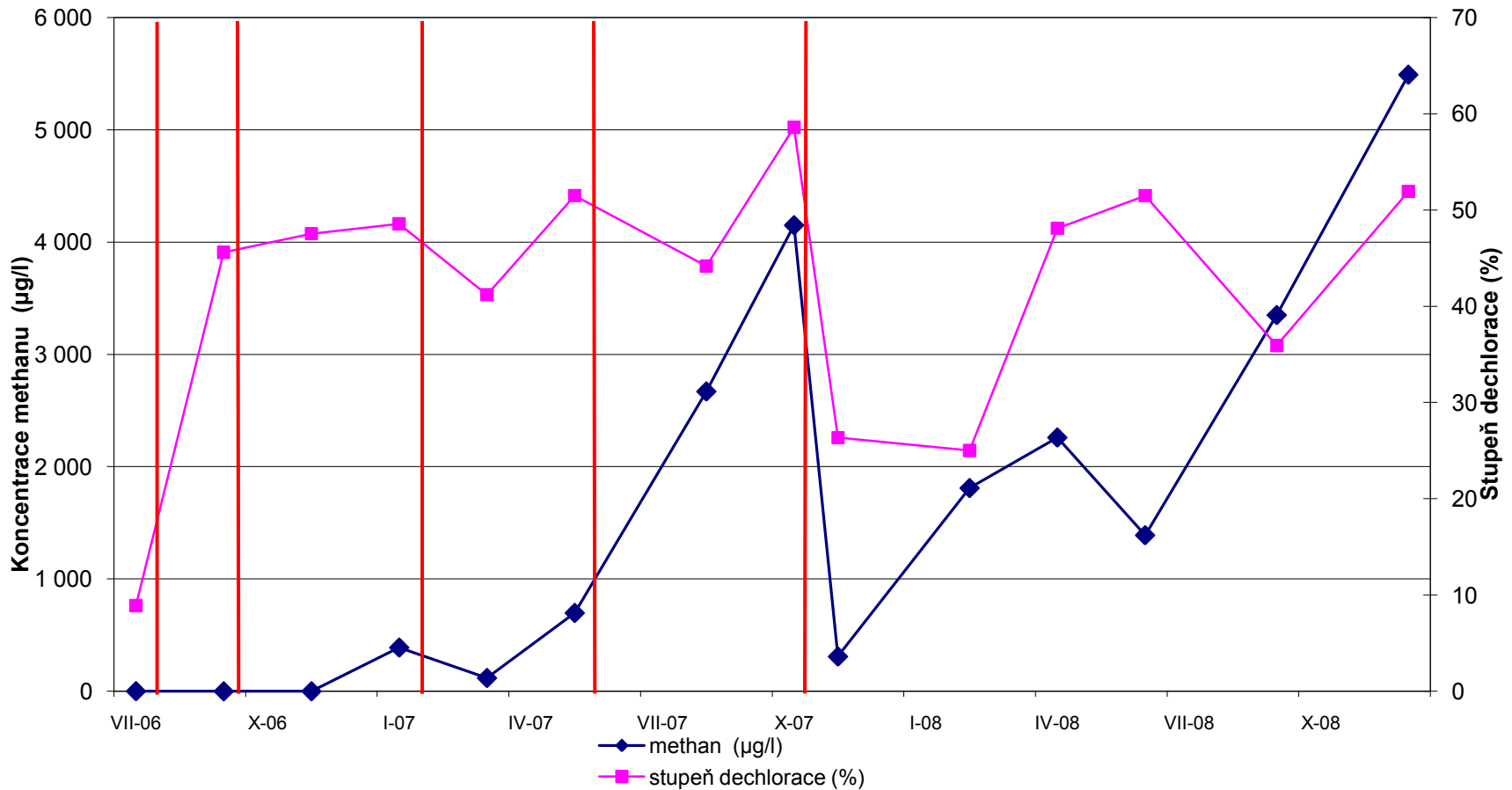
Stupeň dechlorace vers. methan v podzemní vodě
MV-1

Výsledky poloprovozní zkoušky

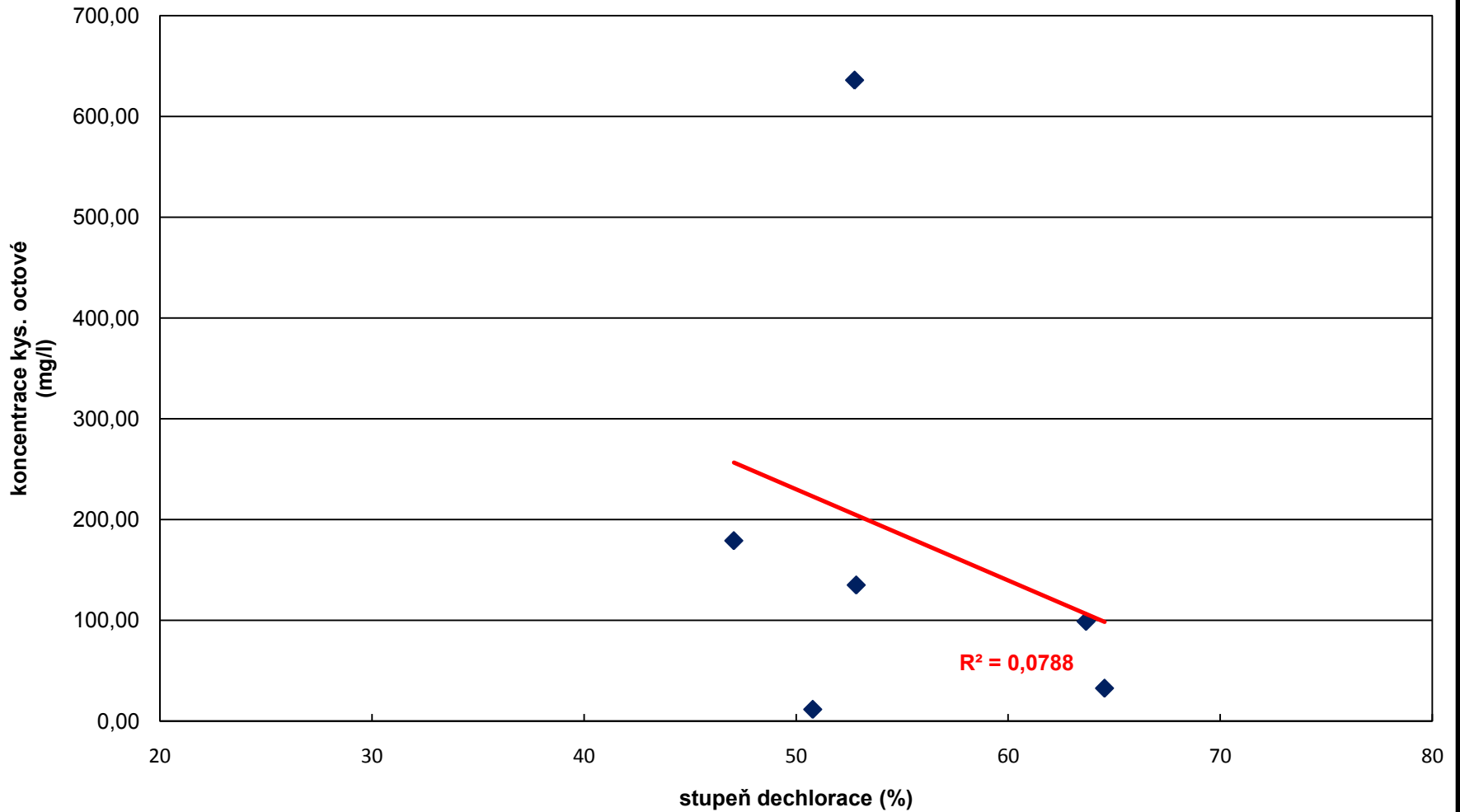
Stupeň dechlorace vers. methan v podzemní vodě
IN-2

Výsledky poloprovozní zkoušky

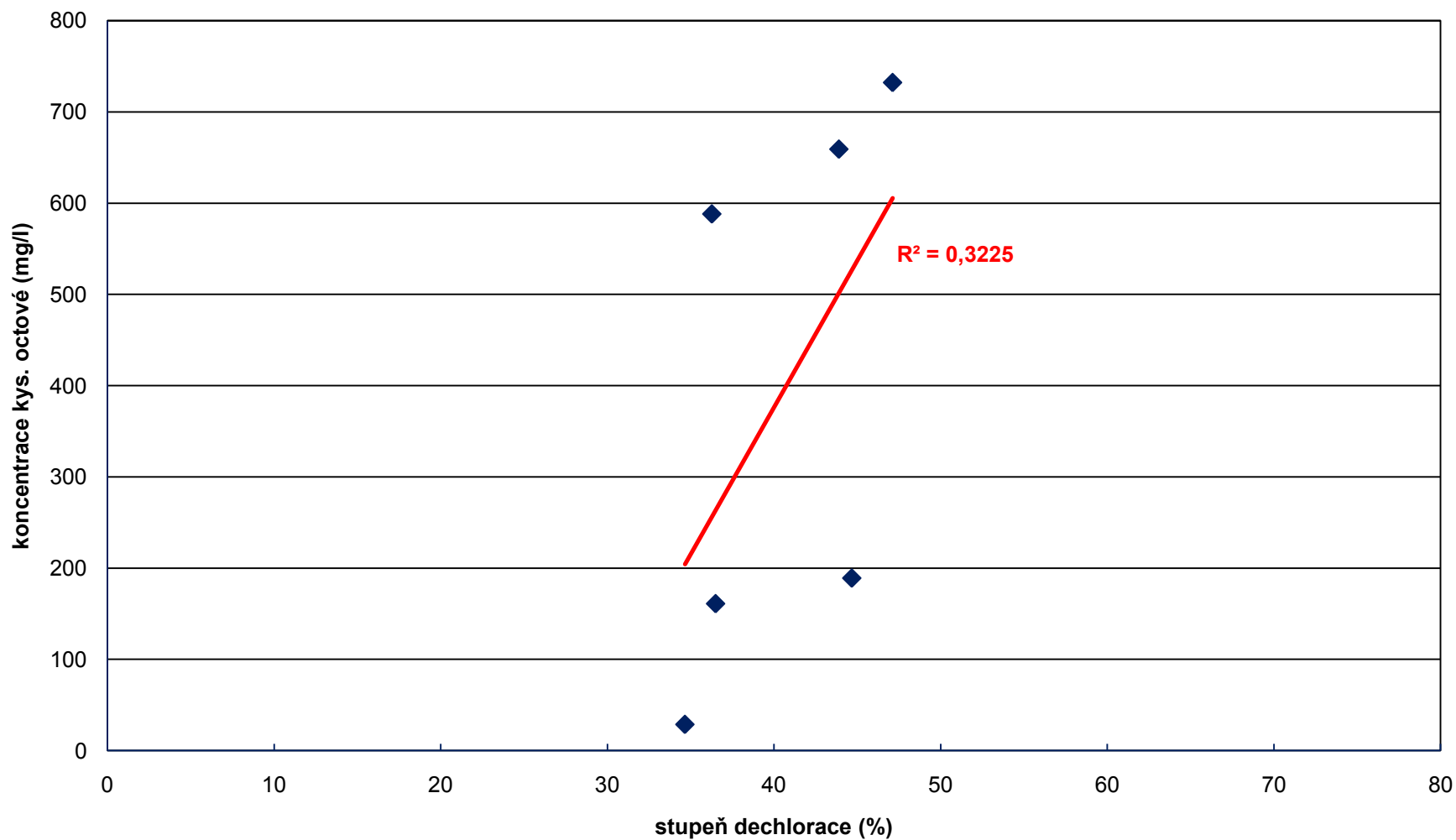
Koncentrace kys. octové vers. stupeň dechlorace - vrt MV-2

Výsledky poloprovozní zkoušky

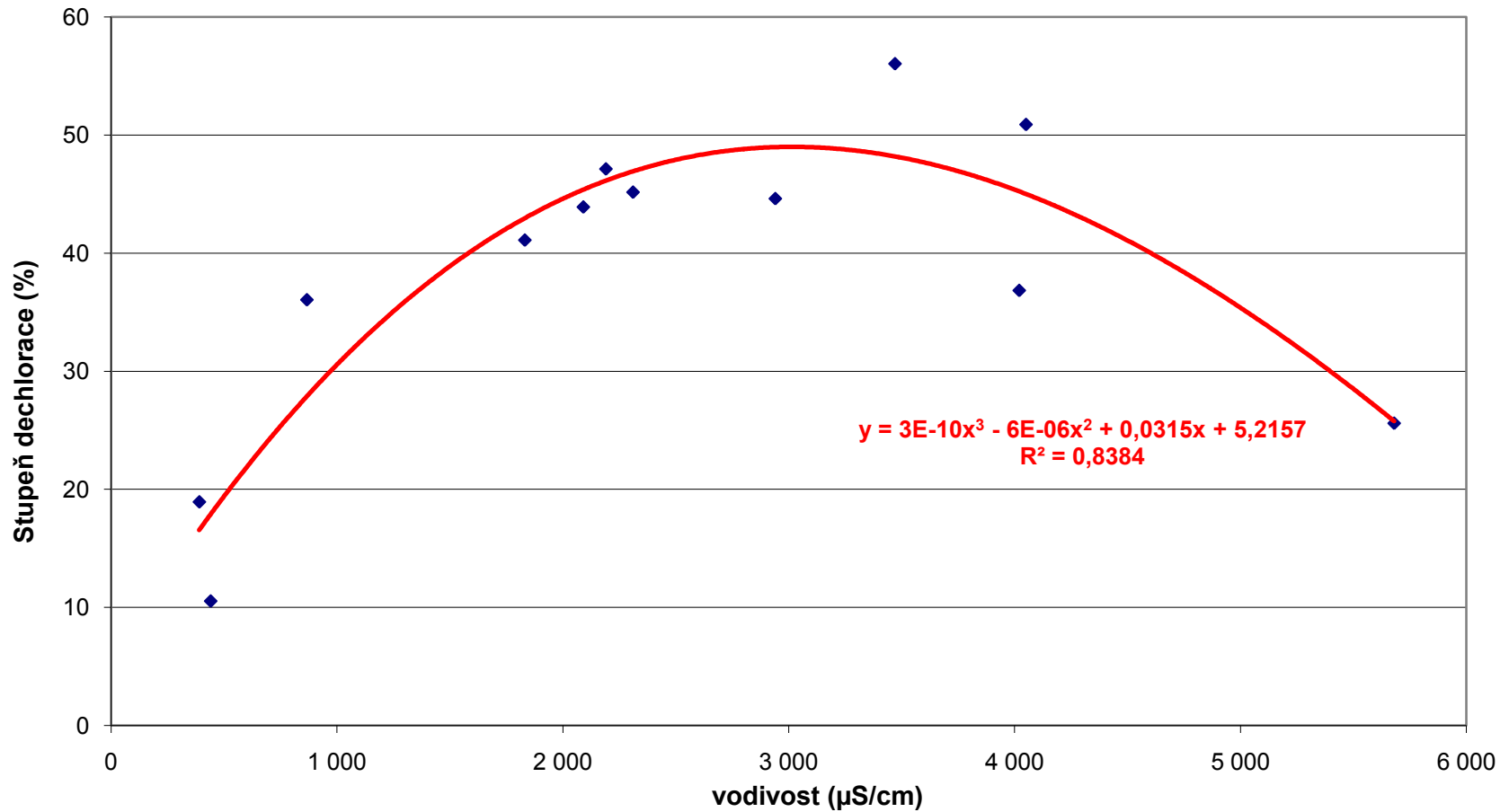
Koncentrace kys. octové vers. stupeň dechlorace - vrt MV-1

Výsledky poloprovozní zkoušky

Bodový graf vodivosti vers. stupeň dechlorace
MV-1

Shrnutí a závěr

- Použitý substrát stimuluje biologický rozklad chlorovaných uhlovodíků i v prostředí jejich extrémních koncentrací (>200 mg/l),
- Zároveň dochází k intenzifikaci rozpouštění volné fáze CIU do podzemní vody,
- Dotace substrátu je limitována kritickou úrovní solnosti podzemní vody (3000 až 4000 $\mu\text{S/cm}$), případně obsahem chloridů 600 mg/l,
- Optimální koncentrace substrátu vyjádřena obsahem TOC v podzemní vodě: 90 až 350 mg/l,
- Vhodné sledovat momentální stav fermentace aplikovaného substrátu obsahu organických kyselin poskytujících H_2 při jejich rozkladu.

Poděkování

Tento projekt byl realizován za finanční podpory ze státních prostředků prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (projekt č. FI-IM2/086),

dekonta

